

[Thomsen.]

ne uddeles fra Undervisningsministeriet efter Udtalelser fra Elevernes Hjemegn og vel Skolens Forstander. Jeg ved ikke, om noget lignende kunde praktiseres med Hensyn til de andre Skoleformer, men det vilde i hvert Fald være paa sin Plads at tage under Overvejelse at ændre disse Udde-
lingsregler.

Jeg skal med disse faa Ord anbefale dette lille Lovforslag, som ikke er betydningssløst. Dersom der fra anden Side skulde blive yttret Ønske om Behandling af det i et Udvalg, skal jeg tillade mig at foreslaa Nedsættelse af et saadant.

Gudrun Vang Lauridsen: Det foreliggende Forslag til Lov om Ændring i Loven om Statsstøtte til private Efterskoler er vedtaget af alle Partier i det høje Folketing og vil derfor ogsaa blive modtaget velvilligt i dette høje Ting af vort Parti.

Efterskolerne nyder fra alle Sider megen Anerkendelse for deres Arbejde. De er gennem Tiderne vokset frem af de forhaandenværende Krav og har forstaaet at tilpasse sig efter dem. Jeg henviser til Grænseskolerne, af hvilke en enkelt allerede begyndte i 1874, ganske vist som Børneskole, hvortil Sønderjyderne sendte deres Børn, da det blev forbudt Hjemmene at holde Huslærere dernede. Denne Skole blev et Hjem for de sønderjyske Børn, som lyttede saavel i Skoletimerne som i Skumringstimerne til den Mand, der evnede at fortælle Sagn og Historier saa levende, at det maatte genopleves i Børnenes Leg. Han og hans Hustru lærte dem at elske deres eget Land, deres eget Sprog og deres egne danske Sange. Da de preussiske Myndigheder i 1885 forbød sønderjyske Hjem at sende Børnene til Danmark, sendte Sønderjylland den konfirmerede Ungdom til Skolen.

Grænseskolerne har i høj Grad medvirket til at rejse den nationale Livsvilje, ikke blot gennem deres Indflydelse paa de sønderjyske unge, men ogsaa gennem deres Indflydelse paa unge fra det gamle Land, for de mødtes her som Elever paa samme Skole, sluttede Venskab og oplevede et nationalt Livsfællesskab, som senere bar Frugt hos handledygtige Mennesker, naar de i Erhvervene, i Politik, i Historiekrivning eller paa anden Vis højnede og styrkede Danmark. Men Skolerne blev ogsaa et Kulturcentrum for deres Egn, de blev de danske Mødesteder og bidrog

deres til at ranke og staalsætte den nationale Livsvilje. Danmark anerkender Grænseskolerne for deres Betydning i den nationale Kamp.

Ser vi paa Efterskolerne som Helhed, har de ogsaa, sikkert paa Grund af deres frie Arbejdsmaade, haft en lykkelig Evne til at tilrettelægge deres Undervisning efter Børnenes Modtagelighed i den vanskelige Alder, Overgangsalderen, i hvilken Uro, saavel paa det psykologiske som fysiologiske Omraade, gør Livsførelsen vanskelig, saa at de lettere kan føres paa Afveje, hvis ikke kyndige, forstaaende Mennesker vejleder dem og giver dem netop den Optagethed, som rummer Arbejdsglæde og fremmer Arbejdsduelighed hos de unge i deres eget Plan i Henseende til Alder, Evne, Kræfter og voksende Trang til selvstændigt Arbejde. Til Støtte for Karakterdannelsen trænger de i disse Aar, da Sindene er bløde og let præges, til aandelig Paavirkning til det gode, til noget livsopbyggende, og de trænger til Hjælp, for at Viljen kan rankes.

Naar Skolerne i saa rigt Maal har evnet denne Opdragergerning, er det rimeligvis ogsaa, fordi Børnene kommer der, efter at Skoletrætheden har fortaget sig, ofte ved praktisk Arbejde, saa de møder med Appetit til fornyet Skolegang hos nye Lærere, der fremfor Folkeskolens Lærere, hvis Uddannelse tager Sigte paa Børnenes Undervisning, netop har Ungdommens Opdragelse til Opgave.

Undervisningen paa Efterskoler skal ikke overflødiggøre et senere Ophold paa Højskole eller Fagskole, og derfor bør Eleverne netop være unge, 14—17 Aar. Med den stigende Trang til Undervisning hos Landboudommen — Byungdommen har længe faaet Undervisning i tekniske Skoler og paa Handelsskoler, hvortil Staten yder store Understøttelser — tror jeg, mange flere unge vil besøge Efterskolen, men vi ønsker Statsstøtten ført endnu videre frem, saa at daarlige økonomiske Forhold ikke skal hindre Ungdommen i at komme der. Efterskolen vil med den større Tilstrømning ogsaa kunne faa større Betydning som Egnens Skole. Jeg tror ligesom den højtærede Undervisningsminister, der har givet Udtryk derfor i Folketinget, at Efterskolerne vil kunne være Mønstre for Folkeskolens Fortsættelsesklasser.

Det fremgaar af Udvalgets Betænkning, at Efterskolerne arbejder under saa vanskelige økonomiske Forhold, at de kun kan lønne deres Lærere meget smaat. Da